



El llenguatge planer i la Lectura Fàcil

La informació a l'abast de tothom II



El llenguatge planer i la Lectura Fàcil

La informació a l'abast de tothom II

Col. Eines, 38

© Departament de Drets Socials, 2021

Direcció de Serveis

Passeig del Taulat, 266-270

08019 BARCELONA

Redacció i maquetació: Carme Rodés Coma, Secció de Publicacions i Assessorament Lingüístic del DSO

1a edició electrònica: abril de 2022



Aquesta obra es publica sota una llicència de Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0

Sou lliure de:

Compartir — copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format
Adaptar — remesclar, transformar i crear a partir del material

D'acord amb els termes següents:

Reconeixement — Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si heu fet algun canvi. Podeu fer-ho de qualsevol manera raonable, però no d'una manera que suggereixi que el licenciador us dona suport o patrocina l'ús que en feu.

NoComercial — No podeu utilitzar el material per a finalitats comercials.

CompartirIgual — Si remescleu, transformeu o creeu a partir del material, heu de difondre les vostres creacions amb la mateixa llicència que l'obra original.

Podeu trobar aquesta i les altres obres que ha publicat el Departament de Drets Socials al nostre [catàleg de publicacions](#).

Taula de continguts

| | | |
|----------|--|-----------|
| 1 | Taula de continguts | 3 |
| 2 | Presentació..... | 5 |
| 3 | Què és el llenguatge planer? | 8 |
| | 3.1 La <i>llegibilitat</i> dels textos | 8 |
| | 3.2 El llenguatge planer: definició i característiques | 8 |
| | 3.3 Vídeos sobre llenguatge planer | 9 |
| 4 | Com neix el moviment per al llenguatge planer i qui l'impulsa? | 10 |
| | 4.1 Orígens del llenguatge planer | 10 |
| | 4.2 Institucions que vetllen pel llenguatge planer i publicacions de referència | 10 |
| 5 | Consells per a la redacció..... | 11 |
| | 5.1 Buscar un estil actiu | 11 |
| | 5.2 Evitar les negacions innecessàries | 12 |
| | 5.3 Esporgar el que sigui irrellevant..... | 12 |
| | 5.4 Verificar les concordances i la cohesió de les relacions sintàctiques..... | 14 |
| | 5.5 Ordenar els components de l'oració..... | 14 |
| | 5.6 Ajuntar els mots relacionats | 17 |
| | 5.7 Mantenir la coherència en enumeracions i subapartats..... | 17 |
| | 5.8 Preferir els verbs als noms que expressen acció..... | 18 |
| | 5.9 Evitar els possessius innecessaris | 19 |
| | 5.10 Assegurar que cada oració té un verb principal conjugat | 20 |
| | 5.11 Limitar els gerundis..... | 20 |
| | 5.12 Fer ús d'un llenguatge no sexista | 21 |
| 6 | Fomenten la llegibilitat | 24 |
| | 6.1 El paràgraf..... | 24 |
| | 6.2 La puntuació..... | 26 |
| | 6.3 Marcadors textuais | 33 |

| | | |
|-----------|--|-----------|
| 6.4 | Les paraules planeres i curtes..... | 34 |
| 6.5 | Les formes més populars..... | 34 |
| 7 | Obstaculitzen la llegibilitat | 36 |
| 7.1 | Paraules repetides..... | 36 |
| 7.2 | Crosses..... | 36 |
| 7.3 | Mots jòquer..... | 36 |
| 7.4 | Verbs copulatiu | 37 |
| 7.5 | Adverbis en <i>-ment</i> | 37 |
| 7.6 | Tecnicismes innecessaris | 37 |
| 7.7 | Arcaïsmes | 38 |
| 7.8 | Calcs i estrangerismes | 39 |
| 8 | Bibliografia bàsica | 40 |
| 8.1 | Fonts per a l'elaboració d'aquest manual..... | 40 |
| 8.2 | Altra bibliografia de referència | 40 |
| 9 | Què és la Lectura Fàcil?..... | 42 |
| 9.1 | Per què és necessària? | 42 |
| 9.2 | Història de la Lectura Fàcil (LF) | 42 |
| 10 | Com és un text en LF? | 44 |
| 10.1 | Vídeo descriptiu..... | 44 |
| 10.2 | Exemples de text en LF..... | 44 |
| 11 | Pautes d'edició en LF | 47 |
| 11.1 | Redacció de textos en LF | 47 |
| 11.2 | Maquetació..... | 52 |
| 11.3 | Tipografia | 55 |
| 11.4 | Logotips que identifiquen les publicacions en Lectura Fàcil..... | 56 |
| 12 | Bibliografia..... | 57 |
| 12.1 | Fonts per a la redacció d'aquest manual..... | 57 |
| 12.2 | Entitat de referència | 57 |

Presentació

D'acord amb el [Reial decret 1112/2018](#), les administracions públiques han de garantir el dret de tothom a accedir a la informació digital que publiquen a Internet. Cal que siguin accessibles, doncs, els webs, les aplicacions per a mòbils i també tots els PDF en línia.

D'entrada se sol pensar que l'accessibilitat documental consisteix a preveure solucions perquè els sintetitzadors de veu llegeixin correctament els PDF en línia i així les persones amb discapacitat visual hi puguin accedir.

Sens dubte aquest repte tècnic és important, però l'accessibilitat va més enllà. Per això el compromís ètic de la Generalitat de Catalunya requereix també millorar la *llegibilitat* (la facilitat de lectura i comprensió) de tot el que els departaments i altres entitats que en depenen publiquen a Internet, especialment la informació que s'adreça a la ciutadania en general (públic heterogeni que inclou persones grans, persones amb visió reduïda, persones novingudes amb poc coneixement de la llengua, persones amb dèficits educatius, etc.).

El Departament de Drets Socials (DSO), per raó de les funcions de suport a les persones i als col·lectius que li són pròpies, té un caràcter especialment social i comunitari, proper a la ciutadania. Per això procurem, d'ençà del 2020, publicar els nostres PDF en línia en format accessible.

Aquest esforç, però, no pot recaure només en la Secció de Publicacions i Assessorament Lingüístic de la Direcció de Serveis del DSO: totes les persones que generen continguts destinats a ser publicats han d'aprendre a editar-los des del primer moment pensant en la posterior publicació en format accessible (és a dir: llegible per a tothom)¹.

Per impulsar la cultura de l'accessibilitat dels documents, posem a la vostra disposició dues guies que indiquen el camí que cal seguir:

- ***De Word a PDF: crear documents accessibles als lectors de pantalla*** us brinda pautes concretes i senzilles perquè els sintetitzadors de veu puguin llegir sense distorsions els documents que voleu publicar en PDF (i així siguin accessibles a les persones amb ceguesa).
- ***El llenguatge planer i la Lectura Fàcil*** us ofereix consignes per redactar textos que tothom pugui comprendre i ajuda a optimitzar-ne la llegibilitat disposant els continguts d'una determinada manera, d'acord amb la metodologia de la Lectura Fàcil.

¹ Per garantir l'accessibilitat documental de la informació que publiquem en PDF a Internet, és igualment imprescindible que si s'encarreguen estudis de caràcter tècnic a proveïdors externs s'exigeixi, en les condicions contractuals, que els continguts siguin lliurats en arxius electrònics editables en Word i, alhora, plenament accessibles (és a dir, que segueixin aquestes pautes que ara teniu entre mans).

Aquests dos llibres formen part de la col·lecció Eines perquè estiguin a l'abast de tothom, però els hem redactat pensant sobretot en el personal del DSO que elabora continguts i en els gestors de la comunicació escrita de les entitats prestadores de serveis socials i comunitaris a Catalunya.

Millorar l'eficàcia comunicativa dels textos escrits en l'àmbit de l'atenció a les persones és, en definitiva, el propòsit últim i principal d'aquestes dues guies. Estem segurs que us ajudaran a acostar els serveis socials i comunitaris a les persones usuàries i al seu entorn més proper.

Xavier Baiget Cantons

Director de Serveis del Departament de Drets Socials

LLENGUATGE

PLANER

Què és el llenguatge planer?

3.1 La *llegibilitat* dels textos

Llegibilitat: grau de facilitat amb què es pot llegir, comprendre i memoritzar un escrit.

Cal distingir la *llegibilitat tipogràfica*, que se centra en la percepció visual del text (cos de la lletra, contrast cromàtic, disposició gràfica de la informació) de la *llegibilitat lingüística* (anomenada també *lecturabilitat*), que tracta d'aspectes estrictament verbals, com la selecció lèxica o la mida de la frase.

A la primera part d'aquest volum, EL LLENGUATGE PLANER, ens centrem en la llegibilitat lingüística; la llegibilitat tipogràfica mereix més consideració a la segona part, LA LECTURA FÀCIL.

La recerca en matèria de llegibilitat, que s'inicia als anys 20 i 30 del segle passat als Estats Units, ratifica que el grau de llegibilitat d'un escrit depèn de fets lingüístics objectius i mesurables, entre els quals la llargària de les paraules usades (en la majoria de llengües, els mots més usats són curts i no gaire complexos fonèticament) i la llargària de les oracions que conté (les frases massa llargues dificulten la comprensió d'un text)².

El propòsit del llenguatge planer és fer els textos més llegibles.

3.2 El llenguatge planer: definició i característiques

El llenguatge planer és un estil d'escriptura simple i eficient que permet als lectors comprendre fàcilment el text escrit, que es basa en l'ús d'expressions concises i clares, una estructura lingüística ordenada i un bon disseny del document.

L'ús del llenguatge planer ha de permetre als lectors comprendre el text **en una primera lectura**.

² Si voleu sotmetre els vostres textos a una prova de llegibilitat, aquí teniu alguns recursos en línia que us poden ser útils:

Un escrit en llenguatge planer:

- **S'adapta a la situació** fent servir un llenguatge (registre, vocabulari) apropiat al lector/a (necessitats, coneixements) i al document (tema, objectiu).
- **La informació s'hi estructura de manera racional:** les dades significatives ocupen les posicions importants, cosa que permet a qui llegeix trobar ràpidament el que busca.

El llenguatge planer té una doble justificació:

- **Ètica:** només qui té accés a la informació pot participar activament en la vida social. Les dificultats en la comunicació creen desconfiança i d'alguna manera atempten contra la convivència social.
- **Econòmica:** redactar en llenguatge planer aporta eficiència, ja que estalvia diners i esforços tècnics i humans.

A grans trets, el llenguatge planer es caracteritza per:

- Organitzar de manera lògica la informació.
- Utilitzar títols i subtítols explícits.
- Millorar el disseny i la tipografia.
- Emprar estructures usuals i de mots comuns.
- Fer servir frases i paràgrafs curts.
- Utilitzar verbs, i no nominalitzacions, a l'hora d'expressar accions.
- Prioritzar la veu activa i la forma afirmativa.
- Utilitzar correctament la puntuació.

3.3 Vídeos sobre llenguatge planer

[DNP Colombia: lenguaje claro](#)

[Lenguaje claro: comprender y hacernos entender](#)

Com neix el moviment per al llenguatge planer i qui l'impulsa?

4.1 Orígens del llenguatge planer

Als anys 60 del segle passat, les associacions de consumidors dels Estats Units ja rebien queixes sobre la manca de llegibilitat de contractes, assegurances... i assenyalaven la necessitat de fer “auditories lingüístiques” a les grans corporacions i d'impulsar un canvi en la manera de comunicar-se amb els consumidors: neix aleshores el corrent per al llenguatge planer (LP).

En tot cas, als anys 70, Suècia és el país pioner del llenguatge planer en l'àmbit administratiu. En paraules d'un expert suec, l'objectiu del LP és “modernitzar i simplificar el llenguatge que s'utilitza en la legislació per fer-la més fàcil de llegir a través d'índexs, articles curts, titulars de notícies i una estructura lògica”.

El [Plain English Campaign](#) (el llenguatge planer als països anglosaxons) agafa molta empena a les institucions públiques del Regne Unit en època de Margaret Thatcher, a la dècada de 1980. Als Estats Units, l'any 1978 el Govern Carter ordena que totes les regulacions importants s'escriguin en llenguatge planer i, el 1998, el president Clinton emet un memoràndum executiu que exigeix a les agències del govern escriure en llenguatge planer.

4.2 Institucions que vetllen pel llenguatge planer i publicacions de referència

Hi ha diverses associacions que promouen la recerca, la difusió i l'ús del llenguatge planer. Entre les més importants [Clarity](#), que defensa la claredat en el llenguatge jurídic, amb membres en gairebé 40 països, i [Center for Plain Language](#), amb seu a Washington (EUA).

La Comissió Europea va publicar el 2013 el manual [Cómo escribir con claridad](#).

Consells per a la redacció

5.1 Buscar un estil actiu

Per regla general no és recomanable fer ús de les construccions passives. Per aconseguir un estil clar i directe, és millor fer explícit el subjecte de l'oració.

| Original | Text millorat |
|--|---|
| La sol·licitud ha de ser emplenada per les persones que vulguin demanar una subvenció. | Les persones que vulguin demanar una subvenció han d'emplenar la sol·licitud. |
| Les llistes són renovades periòdicament per la direcció del partit. | La direcció del partit renova periòdicament les llistes. |
| Les sol·licituds de material han de ser adreçades al cap de cada departament per part dels empleats. | Els empleats han d'adreçar les sol·licituds de material al cap del seu departament. |
| El dia 2 de novembre el dipòsit va ser constituït per la FUOC. | El dia 2 de novembre la FUOC va constituir el dipòsit. |
| El dirigent abertzale Arnaldo Otegi ha estat retingut i interrogat per la policia francesa durant una hora i mitja; després ha estat posat en llibertat i ha tornat a Espanya. | La policia francesa ha retingut i interrogat el dirigent abertzale Arnaldo Otegi durant una hora i mitja; després l'han posat en llibertat i ha tornat a Espanya. |
| En els darrers mesos s'han difós moltes xafarderies dels prínceps a través de la premsa italiana. | En els darrers mesos la premsa italiana ha difós moltes xafarderies dels prínceps. |

Tot i així, la passiva és un tipus de construcció a la qual es pot recórrer de manera puntual per dos motius bàsics:

1. Perquè es vol invisibilitzar l'agent de l'acció que expressa el verb:

L'Hospital Clínic es va fundar l'any 1906.

Es van perdre algunes dades dels arxius (no interessa saber el subjecte).

2. Perquè es vol centrar l'atenció en l'objecte en comptes de l'agent:

El Tirant lo Blanc es va publicar a València l'any 1490.

Aquesta acció és exigida per la llei escrita, pel principi general de la diligència necessària i per un sentit general de justícia o equitat.

En el cas que es faci servir una construcció passiva, és preferible la passiva pronominal o reflexa abans que la passiva amb *ser* o perifràstica (inusual en català).

La convocatòria s'ha adaptat a l'avaluació única (en comptes de: La convocatòria ha estat adaptada a l'avaluació única).

5.2 Evitar les negacions innecessàries

Normalment, les frases afirmatives acostumen a ser més clares i entenedores que les frases negatives. Reserveu la construcció negativa per a frases amb valor realment negatiu.

| Original | Text millorat |
|---|--|
| El període per presentar la sol·licitud no comença fins al proper dia 8 de maig. | El període per presentar la sol·licitud comença el proper dia 8 de maig. |
| L'objectiu del treball no és fer una anàlisi exhaustiva de la imatge de la ciutat de Barcelona des de les primeres referències —de mitjan segle XVI— fins a l'actualitat, sinó una primera aproximació a aquesta qüestió. | L'objectiu del treball és fer una primera aproximació a la imatge de la ciutat de Barcelona des de les primeres referències —de mitjan segle XVI— fins a l'actualitat. |
| Els treballadors ignoraven que no havien cobrat l'última nòmina. | Els treballadors creien que havien cobrat l'última nòmina. |
| Ignorava que els caixers automàtics no poguessin servir bitllets de 5 € | Es pensava que els caixers automàtics podien servir bitllets de 5 €. |

5.3 Esporgar el que sigui irrellevant

Redacteu les oracions amb criteris d'economia: el resultat és un estil concís, que estalvia elements sobrers i va directament a la idea que vol expressar. Per tant,

- Eviteu la redundància.
- Eviteu paràfrasis o circumloquis i mots de significat molt general, com ara element, tema, factor, problema, etc., perquè en molts contextos no afegixen significat.
- No abuseu dels incisos, que poden dificultar la comprensió.

| Original | Text millorat |
|---|---|
| Les persones que formen el comboi d'ajut humanitari destinat a la ciutat romanesa d'Iasi i que ha coordinat l'Ajuntament de Torredembarra van sortir ahir al matí de davant la casa consistorial passades les 8 del matí. | El comboi d'ajut humanitari destinat a la ciutat romanesa d'Iasi, coordinat per l'Ajuntament de Torredembarra, va sortir ahir, passades les 8 del matí, de davant del consistori. |
| ...només cal que ens ho sol·liciteu al nostre servei d'obtenció de documents. | ...només cal que ho sol·liciteu al nostre servei d'obtenció de documents. / ...només cal que ens ho sol·liciteu al servei d'obtenció de documents. |

Original

Text millorat

...sempre que s'ajustin a les següents condicions que us descriu a continuació:

Amb l'esperança que aquesta situació no es torni a produir de nou...

...sempre que s'ajustin a les condicions que descriu a continuació: / ...sempre que s'ajustin a les condicions següents:

Amb l'esperança que aquesta situació no es torni a produir... / Amb l'esperança que aquesta situació no es produeixi de nou...

Durant el transcurs de la trobada hi haurà...

Hi haurà una conferència que tractarà del temps de la prevenció de riscos laborals.

Durant la trobada hi haurà... / En el transcurs de la trobada hi haurà...

Hi haurà una conferència sobre la prevenció de riscos laborals.

Consta d'uns 50.000 volums aproximadament.

Us agraïm molt sincerament la vostra atenció i comprensió.

Consta de 50.000 volums aproximadament. / Consta d'uns 50.000 volums.

Agraïm molt sincerament la vostra atenció i comprensió. / Us agraïm l'atenció i comprensió.

...i de les interrelacions entre ells.

Així mateix, també gaudeixen d'una oferta de serveis àmplia.

...i de les interrelacions... / ...i de les relacions entre ells.

També gaudeixen d'una oferta de serveis àmplia. / Així mateix gaudeixen d'una oferta de serveis àmplia.

Els navegadors de web són uns programes dissenyats especialment per facilitar una còmoda navegació per totes les dades i recursos.

Aquest curs començarà el proper setembre de 1999; per la qual cosa caldrà fer la sol·licitud d'accés a partir del proper gener.

Els navegadors de web són uns programes dissenyats especialment per facilitar la navegació per totes les dades i recursos. / Els navegadors de web són uns programes dissenyats especialment per procurar una navegació còmoda per totes les dades i recursos.

Aquest curs començarà el proper setembre de 1999; per la qual cosa caldrà fer la sol·licitud d'accés a partir de gener.

Hi podran accedir els titulats en la diplomatura de Turisme.

Tenim la necessitat d'aplicar mesures adequades per reduir les despeses de missatgeria i transport.

Hi podran accedir els diplomats en Turisme.

Necessitem mesures per reduir les despeses de missatgeria i transport.

Original

Text millorat

Aquest espai comptarà amb la participació i moderació per part d'experts en el tema debatut.

Hi participaran i moderaran aquest espai experts en el tema.

En economia oberta, a més de la mobilitat internacional del capital —que, de fet, és inqüestionable—, s'ha de suposar —fet, d'altra banda, bastant lògic— que les activitats de capital més intensiu —amb una composició orgànica més elevada— estan concentrades als països desenvolupats.

En economia oberta, a més de la mobilitat internacional del capital, s'ha de suposar que les activitats de capital més intensiu —amb una composició orgànica més elevada— estan concentrades als països desenvolupats.

La part demandada, si ho creu convenient, pot interposar-hi un recurs d'apel·lació.

La part demandada pot interposar-hi un recurs d'apel·lació.

De la manera més procedent en dret, sol·licito que admeteu aquesta demanda.

Sol·licito que admeteu aquesta demanda.

5.4 Verificar les concordances i la cohesió de les relacions sintàctiques

Original

Text millorat

Les persones candidates han de signar el projecte i s'hi ha d'incloure les dades de contacte.

Les persones candidates han de signar el projecte i incloure-hi les dades de contacte.

Si hagués fet servir fonts més fiables, hagués estalviat temps a l'hora de verificar les dades.

Si hagués fet servir fonts més fiables, hauria estalviat temps a l'hora de verificar les dades.

5.5 Ordenar els components de l'oració

Cada llengua té una estructura sintàctica particular, més o menys flexible.

En el cas del català, per defecte, les frases segueixen l'ordre següent (si bé els complements circumstancials de temps acostumen a aparèixer al començament):

subjecte + verb + complement directe + complement indirecte + altres complements

Es recomana de seguir l'ordre natural dels constituents de la frase tant com sigui possible per evitar estructures forçades, duplicacions pronominals, un excés de signes de puntuació, possessius innecessaris, etc.

Original

Text millorat

Barcelona tenia, en el segle XII, abans de l'epidèmia, una població de 200.000 habitants.

En el segle XII, abans de l'epidèmia, Barcelona tenia una població de 200.000 habitants.

Els efectes de la teràpia cognitiva en el comportament humà, els autors els exploren en el capítol segon.

En el capítol segon els autors exploren els efectes de la teràpia cognitiva en el comportament humà.

Manté, aquesta hipòtesi, que els organismes vius de la Terra regulen d'una manera activa la composició química de l'atmosfera i la hidrosfera.

Aquesta hipòtesi manté que els organismes vius de la Terra regulen d'una manera activa la composició química de l'atmosfera i la hidrosfera.

Té l'obligació la part demandada d'abonar els interessos legals de la quantitat reclamada.

La part demandada té l'obligació d'abonar els interessos legals de la quantitat reclamada.

Notifiqueu a les parts compareixents aquesta sentència.

Notifiqueu aquesta sentència a les parts compareixents.

Només quan vulguem destacar un element per posar-hi èmfasi, el podem desplaçar al principi de l'oració, que és el lloc on hi ha la informació principal.

Ordre normal

Element destacat

Cal fer la preinscripció abans del dia 10.

Abans del dia 10, cal fer la preinscripció.

Si abusem dels recursos d'èmfasi o els utilitzem sense criteri, n'invalidem la funció. A més, si els complements són a prop del seu nucli, evitem ambigüitats. Fixeu-vos en el sentit diferent de les dues construccions següents:

Hi haurà classes per al personal d'atenció al client (personal d'atenció al client).

Hi haurà classes d'atenció al client per al personal (classes d'atenció al client).

5.5.1 Posició de l'adjectiu en català

Pel que fa al sintagma nominal, és més habitual en català que els adjectius vagin darrere el nom que acompanyen.

Adjectiu davant del nom (influx del castellà)

Adjectiu darrere del nom (comú en català)

D'acord amb les puntuacions assignades a cada indicador, podem establir el següent rànquing de televisions: Televisió de Catalunya, Canal 9 i Barcelona TV.

D'acord amb les puntuacions assignades a cada indicador, podem establir el rànquing de televisions següent: Televisió de Catalunya, Canal 9 i Barcelona TV.

Els objectius del curs responen a la correcta formació dels estudiants en tècniques

Els objectius del curs responen a la formació correcta dels estudiants en tècniques

Adjectiu davant del nom (influx del castellà)

específiques de gestió perquè es puguin incorporar al mercat laboral.

Aquest és un clar exemple del sistema d'intercanvi.

La connexió va ser difícil durant la passada setmana.

Adjectiu darrere del nom (comú en català)

específiques de gestió perquè es puguin incorporar al mercat laboral.

Aquest és un exemple clar del sistema d'intercanvi.

La connexió va ser difícil durant la setmana passada.

Ara bé, en el cas d'alguns adjectius cal tenir en compte que el canvi de posició en modifica el significat i, fins i tot, la funció:

L'autor ha publicat articles diversos sobre aquesta qüestió (de caràcter diferent, de distinta espècie o mena).

L'autor ha publicat diversos articles sobre aquesta qüestió (alguns, un cert nombre de).

5.5.2 Ordre genuí

L'ordre dels mots sovint respon a la lògica interna de cada llengua, que funciona com un ecosistema. Guieu-vos per la vostra intuïció lingüística per evitar els calcs (us estalvieu així repeticions, abús de possessius...).

Ordre poc genuí

El restant 49% ha demanat l'accés a Dret.

Això és el que més m'agrada.

Es pot fer o no aquesta operació.

...amb o sense subtítol.

Poca cosa té a veure amb el que dius.

Són dos els supòsits bàsics que...

És per aquest motiu que trobem necessari que...

Aquest és un fet interessant.

Té l'obra uns moments particulars.

El seu món és encara un món proper a l'èpica.

Ordre genuí

El 49% restant ha demanat l'accés a Dret.

Això és el que m'agrada més.

Es pot fer aquesta operació o no (fer-la).

...amb subtítol o sense.

Té poca cosa a veure amb el que dius.

Hi ha dos supòsits bàsics que...

Per aquest motiu trobem necessari que...

Aquest fet és interessant.

L'obra té uns moments particulars.

El seu món és encara proper a l'èpica.

5.6 Ajuntar els mots relacionats

| Original | Text millorat |
|--|--|
| <p>La pasta, si es prepara amb imaginació, pot ser, fins i tot en els àpats més formals, un plat molt apreciat.</p> <p>2.300 voluntaris, durant aquest cap de setmana, arribats de diferents punts de l'Estat i fins i tot de l'estranger, s'han desplaçat a Galícia per retirar fuel.</p> | <p>La pasta pot ser un plat molt apreciat, fins i tot en els àpats més formals, si es prepara amb imaginació.</p> <p>Durant aquest cap de setmana, 2.300 voluntaris, arribats de diferents punts de l'Estat i fins i tot de l'estranger, s'han desplaçat a Galícia per retirar fuel.</p> |
| <p>Dels seus vint-i-nou anys, Masako Owada, com a filla del viceministre d'Exteriors nipó, Hisashi Owada, diplomàtic durant molt de temps, en va viure la meitat a Europa i Nord-americà.</p> | <p>Masako Owada va viure la meitat dels seus vint-i-nou anys a Europa i Nord-amèrica, com a filla del viceministre d'Exteriors nipó, Hisashi Owada, diplomàtic durant molt de temps.</p> |

5.7 Mantenir la coherència en enumeracions i subapartats

Si es fan subapartats vinculats a un apartat, l'enunciat superior de què depenen ha de lligar amb cada un dels subapartats, i tots els subapartats han de començar amb un element de la mateixa categoria: verb conjugat, infinitiu, nom o frase completa.

Enumeracions sense coherència sintàctica

Enumeracions amb coherència sintàctica

El servei d'obtenció de documents es compon de:*

- Obtenció d'articles, que proporciona articles de revistes continguts en el fons bibliogràfic...
- Préstec interbibliotecari, que proporciona llibres, actes de congressos...

** La preposició de s'hauria d'apostrofar en el primer cas, però això no seria correcte i no lligaria amb el segon cas.*

La direcció valorarà quina formació necessita cada persona del seu equip i prioritzarà les accions tenint en compte:*

- Que l'acció formativa estigui justificada per les responsabilitats que la persona té en el seu lloc de treball.
- Les necessitats del servei i les possibilitats de realitzar-les en les dates previstes.

** Un punt i l'altre han de començar amb elements de la mateixa categoria.*

El servei d'obtenció de documents es compon de les seccions següents:

- Obtenció d'articles, que proporciona articles de revistes continguts en el fons bibliogràfic...
- Préstec interbibliotecari, que proporciona llibres, actes de congressos...

La direcció valorarà quina formació necessita cada persona del seu equip i prioritzarà les accions tenint en compte:

- Que l'acció formativa estigui justificada per les responsabilitats que la persona té en el seu lloc de treball.
- Que hi hagi possibilitats de respondre a les necessitats del servei en les dates previstes.

...els objectius següents:

- actualitzar els coneixements,
- assolir una base teóricoanalítica,
- coneixements dels* diferents mercats financers,
- estratègies* per aplicar en la selecció...

** Hi ha d'haver coherència entre els elements de l'enumeració.*

...els objectius següents:

- actualitzar els coneixements,
- assolir una base teóricoanalítica,
- conèixer els diferents mercats financers,
- tenir estratègies per aplicar en la selecció...

...a cada activitat:

- Objectius de l'activitat.*
- Continguts amb què es relacionen.*
- Temps de dedicació necessari.
- Criteris d'avaluació per a la seva valoració.*

** Els punts o subapartats han de lligar amb l'enunciat que els introdueix.*

...a cada activitat:

- Objectius que té.
- Continguts amb què es relaciona.
- Temps de dedicació necessari.
- Criteris d'avaluació per valorar-la.

5.8 Preferir els verbs als noms que expressen acció

En català utilitzem els verbs amb molta més freqüència que no pas els noms, perquè la construcció amb verbs és més genuïna, natural i directa. Els noms, a més, ens obliguen a

utilitzar possessius i pronoms innecessaris, cosa que dona com a resultat una estructura encarcerada i poc genuïna.

Es recomana, doncs, de no abusar de les nominalitzacions perquè poden carregar el text en excés, impedir-ne la claredat i, fins i tot, fer feixuc el ritme del discurs.

| Original | Text millorat |
|--|---|
| Ítems per a una millor comprensió de les mostres analitzades. Aquest plantejament de l'anàlisi és assumible en el període atorgat per a l'elaboració del treball. | Ítems per comprendre millor les mostres analitzades. Aquest plantejament de l'anàlisi és assumible en el període atorgat per elaborar el treball. |
| L'espècie esmentada es pot reproduir mitjançant valors numèrics. Tot seguit, es mostren les dades necessàries per a la seva obtenció i verificació. | L'espècie esmentada es pot reproduir mitjançant valors numèrics. Tot seguit, es mostren les dades necessàries per obtenir-los i verificar-los. |
| Podeu consultar el manual del programa per a la seva instal·lació. | Podeu consultar el manual del programa per instal·lar-lo. |
| L'explicació ens ha ajudat a entendre el seu funcionament. | L'explicació ens ha ajudat a entendre com funciona. |
| El servidor passa aquestes dades a una altra aplicació per al seu processament. | El servidor passa aquestes dades a una altra aplicació perquè les processi. |
| El personal tècnic s'encarrega del manteniment i la posada en funcionament de les instal·lacions, així com de la coordinació dels trasllats des dels altres edificis. | El personal tècnic s'encarrega de posar en funcionament i mantenir les instal·lacions, així com de coordinar els trasllats des dels altres edificis. |
| En el cas d'una excessiva preocupació dels aprenents per la gramàtica pot ser útil la coneixença de les tècniques de generació d'idees i la reflexió sobre els defectes comesos durant l'escriptura. | Si els aprenents es preocupen excessivament per la gramàtica, pot ser útil que coneguin les tècniques per generar idees i reflexionin sobre els defectes que cometem mentre escriuen. |

5.9 Evitar els possessius innecessaris

Els usos clarament correctes dels possessius són els que van lligats a una relació estricta de pertinença.

Hi ha altres usos, però, en què els possessius són inadequats, o fins i tot incorrectes:

| Possessius redundants | Sense possessius sobrats |
|--|--|
| No se'n va recordar tot i que s'ho havia apuntat a la seva agenda. | No se'n va recordar tot i que s'ho havia apuntat a l'agenda. |

De vegades la llengua expressa aquesta idea de possessió amb altres construccions:

| Original | Text millorat |
|--|--|
| Un cop obert el recipient, cal introduir en el seu interior el material. | Un cop obert el recipient, cal introduir-hi el material. |

5.10 Assegurar que cada oració té un verb principal conjugat

Tota frase necessita un verb principal, i l'infinitiu no actua com a verb sinó com a nom; per tant, amb un infinitiu sol no es pot construir una frase (llevat que es tracti d'una llista d'accions, expressades amb infinitiu, que depenen d'una oració principal anterior).

| Oracions sense verb conjugat | Oracions construïdes correctament |
|---|--|
| De moment assenyalar que... | De moment només cal assenyalar que... |
| Finalment, recordar que... | Finalment, volem recordar que... |
| Res a veure. | No hi té res a veure. |
| El que la lectora o el lector busca és claredat, ordre i confiança. Pensar que allò que llegeix és fiable i mereix la seva atenció. | El que la lectora o el lector busca és claredat, ordre i confiança, pensar que allò que llegeix és fiable i mereix la seva atenció. |
| Mentre l'última defensa de Barcelona queia sota l'exèrcit de Felip V, Pau Ignasi de Dalmases i Ros negociava la possibilitat de l'empara britànica en missió diplomàtica. Sense saber. Sense poder fer res. Cap problema. | Mentre l'última defensa de Barcelona queia sota l'exèrcit de Felip V, Pau Ignasi de Dalmases i Ros negociava la possibilitat de l'empara britànica en missió diplomàtica, sense saber què passava, sense poder-hi fer res. No passa res. / Això no és problema. / No hi ha cap problema. |

5.11 Limitar els gerundis

Hi ha usos incorrectes del gerundi, que cal evitar: el gerundi de posterioritat i el gerundi especificatiu.

• Gerundi de posterioritat

Quan el gerundi indica una acció posterior a la que expressa el verb principal és incorrecte. Cal substituir la construcció amb gerundi per una oració coordinada amb la conjunció *i* i el verb en forma personal:

| Original | Text correcte |
|--|---|
| L'estudiant va caure per l'escala, trencant-se una cama i un braç. La Marta Coll va estudiar medicina, obtenint el títol l'any 2003. | L'estudiant va caure per l'escala i es va trencar una cama i un braç. La Marta Coll va estudiar medicina i va obtenir el títol l'any 2003. |
| M'ha demanat permís per esmentar els resultats de les meves investigacions a la conferència, assegurant-me que només els exposaria oralment i comproment-se a no donar-ne cap fotocòpia. Sovint patia d'insomni i necessitava dormir moltes hores, trobant-se malament quan havia de matinar i patint-ne les conseqüències durant la resta del dia. | M'ha demanat permís per esmentar els resultats de les meves investigacions a la conferència. M'ha assegurat que només els exposaria oralment i s'ha compromès a no donar-ne cap fotocòpia. Sovint patia d'insomni i necessitava dormir moltes hores. Quan havia de matinar es trobava malament i en patia les conseqüències durant la resta del dia. |
| El rector es va aixecar de la cadira cloent l'acte. La Universitat de Barcelona fa més de cinc-cents anys que existeix, sent la universitat catalana més antiga. | El rector es va aixecar de la cadira i va cloure l'acte. La Universitat de Barcelona fa més de cinc-cents anys que existeix, i és la universitat catalana més antiga. |

- **Gerundi específicatiu**

El gerundi que equival a una oració de relatiu específicatiu no és correcte. Cal substituir la construcció amb gerundi per una oració de relatiu d'aquest tipus introduïda pel pronom *que*:

| Original | Text correcte |
|--|---|
| S'han fet públics els estatuts regulant la Universitat de Barcelona. | S'han fet públics els estatuts que regulen la Universitat de Barcelona. |
| Aviat es discutirà el document establint els drets dels laborals. | Aviat es discutirà el document que estableix els drets dels laborals. |

5.12 Fer ús d'un llenguatge no sexista

Quan un escrit va adreçat a un públic genèric, s'ha de tenir en compte que homes i dones s'hi han de sentir inclosos.

Tot i que gramaticalment el masculí, en català i en castellà, pot tenir un ús no marcat i es pot fer servir per referir-se a homes i dones, hi ha millors estratègies per visibilitzar ambdós sexes sense caure en l'artificiositat de les dobles formes masculines i femenines, que entorpeixen la lectura.

Vegem-ne algunes:

FORMES CONCRETES

| Original | Text millorat |
|--|---|
| Els vicerectors de Planificació Estratègica i de Docència i Aprenentatge, Aina Rotllan i Joan Llopart, han assistit a les jornades interuniversitàries de... | La vicerectora de Planificació Estratègica, Aina Rotllan, i el vicerector de Docència i Aprenentatge, Joan Llopart, han assistit a les jornades interuniversitàries de... |
| Maria Corcoll ha obtingut la qualificació d'apte. | Maria Corcoll es considera apta per a aquesta feina. |
| CORTÉS, J.; PONS, V. (1993). «La biblioteca jurídica de Jaume d'Eixarc (1479)». <i>Saitabi</i> (XLIII, pàg. 181-194). | CORTÉS, Josepa; PONS, Vicent (1993). «La biblioteca jurídica de Jaume d'Eixarc (1479)». <i>Saitabi</i> (XLIII, pàg. 181-194). |
| SEVA I LLINARES, A. (dir.); CONDOM, D., i altres (1993). <i>Diccionari llatí-català</i> . Barcelona: Enciclopèdia Catalana. | SEVA I LLINARES, Antoni (dir.); CONDOM, Dolors, i altres (1993). <i>Diccionari llatí-català</i> . Barcelona: Enciclopèdia Catalana. |

GENÈRICS COLECTIUS I ALTRES EXPRESSIONS

| En comptes de | Es pot fer servir |
|-----------------------|--|
| els nens | els infants / les criatures / la infància / la mainada / la quitxalla / la canalla |
| els estudiants | l'estudiantat |
| els professors | el personal docent / el professorat |
| els funcionaris | el funcionariat / el cos funcional |
| els grans / els vells | la gent gran / les persones grans / les persones d'edat / la vellesa / les persones velles |
| els joves | la joventut / el jovent |
| els alumnes | l'alumnat |
| l'encarregat | la persona encarregada / la persona que s'encarrega de |
| l'home | la persona / les persones / l'ésser humà |

| En comptes de | Es pot fer servir |
|----------------|-----------------------|
| els catalans | el poble català |
| els irlandesos | la població d'Irlanda |

Mots i expressions despersonalitzats que fan referència a la funció, a l'organisme o a la unitat, a la titulació, etc. en lloc de fer-ho a la persona. Són útils per retolar despatxos i per a encapçalaments i títols de crèdits (i eviten l'ús de les formes dobles).

MOTS I EXPRESSIONS DESPERSONALITZATS

| Es pot fer servir | En comptes de |
|-------------------------------|--------------------------------|
| Direcció d'estudis | director / directora d'estudis |
| Tutoria | tutor / tutora |
| Consultoria | consultor / consultora |
| Secretaria | secretari / secretària |
| Consell Assessor / Assessoria | assessor / assessora |
| Coordinació | coordinador / coordinadora |
| Col·laboració | col·laborador / col·laboradora |
| Notaria | notari / notària |
| Ministeri | ministre / ministra |
| Alcaldia | alcalde / alcaldessa |
| Gabinet de psicologia | psicòleg / psicòloga |

Les formes dobles són un recurs que es pot fer servir quan hi ha una intenció manifesta de fer visibles les dones. Tot i això, cal tenir en compte que es tracta d'un recurs que allarga el text i en dificulta la lectura; per tant, s'ha d'emprar amb compte.

FORMES DOBLES: FORMA MASCULINA I FEMENINA ALhora

| Contextos en què poden usar-se | Exemples |
|--|---|
| <i>En els àmbits acadèmics i administratius, aquesta intenció es concreta sobretot en les referències a càrrecs o professions que tant pot ocupar un home com una dona. És útil en encapçalaments d'escriu (circulars, cartes generals, etc.).</i> | Oferim una plaça de secretari o secretària de direcció i una d'enginyer tècnic o enginyera tècnica d'obres públiques. Companyes i companys. Estimats pares i mares. Benvolgudes senyores i senyors. Estimades amigues i amics. Benvolguts amics i benvolgudes amigues. |
| <i>El femení i el masculí s'han d'utilitzar sense fer servir barres. L'ús de formes dobles abreujades només és adequat en textos breus i esquemàtics (impresos, llistes, taules, gràfics, etc.) i quan calgui per problemes d'espai.</i> | els nens i les nenes (<i>i no pas els/les nens/nenes</i>). noies i nois (<i>i no pas nois/noies</i>). |

CANVIS DE REDACCIÓ

| Estratègia de redacció | Exemples |
|--|---|
| <i>Eliminar el determinant davant el substantiu, però s'ha de vigilar que el sentit no se'n ressentí.</i> | Alumnes de la UPC es reuneixen a... Professionals de l'ensenyament diuen... |
| <i>Eliminar la marca de sexe sense substituir-la per res si s'entén pel context.</i> | Permet una lectura més fàcil (<i>en un manual, millor que</i> Permet una lectura més fàcil als nens). |
| <i>Canvi del determinant amb marca de sexe per un altre que no en tingui (tothom, qualsevol, cadascú, ningú, cada, cap, etc.).</i> | Cada docent haurà de saber... (<i>millor que</i> El docent). El coneixement implícit que té qualsevol parlant... (<i>millor que</i> el parlant). |

Estratègia de redacció

Construcció de la frase d'una altra manera.

Canvi de la redacció en la pronominalització i la forma verbal.

Utilització de la passiva pronominal.

Substitució dels termes marcats de masculí-femení per altres. Aquest recurs s'usa en impresos i papers, per evitar la duplicació.

Substitució d'una paraula determinada per un sinònim que no canviï de gènere, però cal mirar que no es traïxici el significat.

Exemples

Us donem la benvinguda a la UOC (*millor que* Benvinguts).

Nosaltres tres serem les persones responsables d'aquests estudis (*millor que* Tots tres serem els responsables).

Fes clic al botó "Accepta" per mantenir la connexió (*millor que* mantenir-te connectat/ada).

Sempre miren d'entendre's (*no cal dir* entre ells).

Analitzem els problemes amb què ens encarem (*millor que* a què ens veiem encarats).

Qui presenti... / Si algú presenta... / Qui vulgui presentar una demanda... (*millor que* El demandant).

Hem de procurar que es participi en les activitats (*millor que* la participació dels nois).

Nom (*o* espai i prou, *millor que* Sr./Sra.).

La persona interessada / afectada (*millor que* L'interessat / afectat).

Data de naixement / Natural de / Domicili (*millor que* Nascut/uda).

Hem de vigilar que cap infant / criatura no es perdi (*millor que* nen).

L'estudiant que aprovi rebrà un premi (*millor que* alumne, perquè la forma estudiant inclou el femení i el masculí).

Fomenten la llegibilitat

6.1 El paràgraf

Cal dividir el text en unitats temàtiques més petites: els paràgrafs.

Un paràgraf és un conjunt de frases que desenvolupen un únic tema; té, per tant, unitat significativa.

Té també identitat gràfica perquè es distingeix visualment en la pàgina: comença amb majúscula, a l'esquerra, en una línia nova, i acaba amb punt i a part.

L'extensió del paràgraf pot variar notablement segons el contingut. Una mida idònia és de tres a sis línies amb un nombre de frases o punts i seguit que pot abastar entre dues i cinc línies.

La informació dels paràgrafs es pot estructurar de diverses maneres, però generalment segueix una organització fixa, que respon als elements següents:

- Frase inicial o temàtica: introdueix la idea o el tema.
- Frases de desenvolupament: s'organitzen a l'entorn de la frase temàtica i arrodoneixen el tema.
- Frase final o de cloenda: tanca el paràgraf amb algun comentari global o de recapitulació.

Cal tenir present que quan els paràgrafs són massa llargs resulten espessos i són difícils d'entendre, però els paràgrafs massa curts (una frase o dues) desdibuixen l'estructura del text i poden fer perdre el fil del discurs.

Compareu les alternatives als paràgrafs “totxo” originals:

ORIGINAL (paràgraf “totxo”)

Els experts en ramaderia s’oposen a la importació d’aquests animals per diversos motius, que van des de la manca de garanties sanitàries dels països venedors (els quals no han pogut aportar cap document, de valor internacional, sobre la qüestió) a la baixa de la demanda d’aquestes carns al nostre país, i també a la manca d’un aclariment satisfactori sobre com es realitzaria el transport, l’emmagatzematge i la conservació de la mercaderia.

1 paràgraf i 1 oració

Aquest treball s’estructura en quatre blocs. Es parteix d’una introducció en què es justifiquen la finalitat del treball, els objectius i la metodologia emprada per arribar a donar resposta als objectius. En el segon i tercer blocs s’expliquen i s’analitzen les aplicacions que poden tenir els codis *quick response* i la realitat augmentada en l’àmbit bibliotecari. En el quart, es presenten les conclusions i les diferents proves que s’han dut a terme. Per acabar, s’inclouen la bibliografia i els annexos.

1 paràgraf i 5 oracions

ALTERNATIVES MÉS LLEGIBLES

Els experts en ramaderia s’oposen a la importació d’aquests animals per diversos motius. En primer lloc, els països venedors no han pogut aportar garanties sanitàries, amb documentació de valor internacional. També, la demanda d’aquestes carns ha baixat al nostre país. I, finalment, no s’ha aclarit de manera satisfactòria com es realitzaria el transport, l’emmagatzematge i la conservació de la mercaderia.

2 paràgrafs i 4 oracions

Els experts en ramaderia s’oposen a la importació d’aquests animals. Hi ha diversos motius en contra:

- Els països venedors no han aportat garanties sanitàries (no han pogut presentar cap document de valor internacional).
- La demanda d’aquestes carns ha baixat al nostre país.
- No s’ha explicat de manera satisfactòria com es realitzaria el transport, l’emmagatzematge i la conservació de la mercaderia.

5 paràgrafs i 5 oracions

Aquest treball s’estructura en quatre blocs. Es parteix d’una introducció en què es justifiquen la finalitat del treball, els objectius i la metodologia emprada per arribar a donar resposta als objectius.

En el segon i tercer blocs s’expliquen i s’analitzen les aplicacions que poden tenir els codis *quick response* i la realitat augmentada en l’àmbit bibliotecari. En el quart, es presenten les conclusions i les diferents proves que s’han dut a terme. Per acabar, s’inclouen la bibliografia i els annexos.

2 paràgrafs i 5 oracions

Aquest treball s’estructura en quatre blocs:

- Es parteix d’una introducció en què es justifiquen la finalitat del treball, els objectius i la metodologia emprada per arribar a donar resposta als objectius.
- En el segon i tercer blocs s’expliquen i s’analitzen les aplicacions que poden tenir els codis *quick response* i la realitat augmentada en l’àmbit bibliotecari.

ORIGINAL (paràgraf “totxo”)

En nom de tota la corporació, em plau demanar-vos que vingueu a presidir l'acte d'inauguració d'aquesta escola taller, que està previst que es faci el proper mes de setembre. Voldria agrair-vos de manera especial el vostre interès per agilitar les relacions administratives i econòmiques entre les nostres institucions, així com la cessió de l'edifici Montsiol, que el Departament ha donat a aquest Ajuntament per utilitzar-lo com a escola taller. Espero ben aviat poder-vos donar les gràcies personalment per la vostra col·laboració en aquest nou projecte tan important per al desenvolupament professional del nostre municipi.

1 paràgraf i 3 oracions

ALTERNATIVES MÉS LLEGIBLES

- En el quart, es presenten les conclusions i les diferents proves que s'han dut a terme.
- Per acabar, s'inclouen la bibliografia i els annexos.

5 paràgrafs i 5 oracions

Voldria abans que res agrair-vos de manera especial el vostre interès per agilitar les relacions administratives i econòmiques entre les nostres institucions, així com la cessió de l'edifici Montsiol, que el Departament ha donat a aquest Ajuntament per utilitzar-lo com a escola taller.

En nom de tota la corporació, em plau demanar-vos que vingueu a presidir l'acte d'inauguració d'aquesta escola taller, que està previst que es faci el proper mes de setembre.

Espero ben aviat poder donar-vos les gràcies personalment per la vostra col·laboració en aquest nou projecte tan important per al desenvolupament professional del nostre municipi.

3 paràgrafs i 3 oracions

6.2 La puntuació

La puntuació és l'eina fonamental per organitzar les idees i estructurar un text: qui no domina els usos propis dels signes de puntuació, mai no podrà comunicar bé per escrit.

Atesa la seva importància, recordem tot seguit els **usos de cada signe de puntuació que ajuden a la comprensió del text** (obviem els usos convencionals dels signes de puntuació)³

³ Com ara: la barra inclinada (/) pot substituir el punt en algunes abreviatures. Per exemple: c. o c/ (carrer).

Signe de puntuació

Usos

Exemples

La coma (,)

Pausa breu que sovint es reflecteix oralment en l'entonació.

- *Marca les enumeracions, excepte quan hi ha les conjuncions o, i o ni, que enllacen el penúltim i l'últim element de la sèrie.*
- *Delimita els incisos.*
- *També es posa la coma en les oracions relatives explicatives (no en les especificatives), ja que són un incís de la frase principal.*
- *Separa del verb els elements que serveixen per adreçar-se a una persona o per invocar-la directament (vocatius).*
- *Marca certs canvis en l'ordre neutre de la frase.*
- *Quan l'element desplaçat ja és conegut o pressuposat, generalment es representa, a més, per un pronom.*
- *Se sol posar entre el subjecte i el complement per indicar que hi ha hagut una elisió del verb.*
- *Es posa després (o abans i després) de paraules i expressions de sentit adverbial o conjuntiu, i també de certs adverbis acabats en -ment que pronunciem*

Els llibres, els títols, els capítols i les seccions s'han d'intitular.

El jutge, de conformitat amb l'article 523 de la LEC, ha condemnat a pagar les costes judicials...
Els forenses, que participaven al congrés, van assistir al sopar (tots els forenses participaven al congrés).
Els forenses que participaven al congrés van assistir al sopar (només una part dels forenses participaven al congrés, i aquests són els que van assistir al sopar).

Senyor,
Us faig arribar la documentació...

El recurs d'empara presentat en data 18 de novembre, el resoldrà l'Audiència Provincial.
Al procurador, encara no li hem notificat la resolució.

El conseller, a favor d'agilitar les adopcions.
Atentament, (al final de les cartes i abans de la signatura se sobreentén *us saludo*).

En primer lloc, cal presentar les sol·licituds degudament emplenades.
Certament, l'estat de les obres aconsella...

Signe de puntuació

Usos

Exemples

fent una pausa: així mateix, doncs, no obstant això, primerament...

Els fets investigats no són, doncs, un assassinat sinó un homicidi.

La reunió era a les nou, però a les deu encara no havia començat.

- *Delimita oracions subordinades finals, adversatives, temporals, condicionals, etc. En aquests casos l'ús de la coma sovint és optatiu i depèn de l'estructura de la frase.*

Si no compliu el règim de visites, el jutge podrà revocar la guarda i custòdia.

- *Delimita les oracions subordinades de participi.*

Obert l'acte de judici verbal, la jutgessa va interrogar els testimonis.

- *Per evitar ambigüitats, de vegades convé posar comes.*

El fiscal ja sabia el problema que li venia a sobre, i el tenia dominat (és convenient posar la coma per evitar que la frase s'interpreti en el sentit que el problema tenia dominat el fiscal).

El punt (.)

Pausa forta que indica que la frase té un significat complet i gramaticalment independent.

- *Marca el final d'una frase i la separa de la següent, amb la qual manté una estreta relació significativa (punt i següent); separa paràgrafs que toquen aspectes diferents d'un mateix tema (punt i a part), o bé assenyala que el text ha acabat (punt final).*

L'objectiu dels marges és fer més fàcil i agradable la lectura. Els espais blancs fan més visible el text escrit i el fan ressaltar.

Signe de puntuació

Usos

Exemples

El punt i coma (;)

Pausa mitjana que separa oracions de sentit complet connectades semànticament entre si. Indica que l'oració que segueix afegeix una matisació o informació nova.

- *En sèries formades per elements complexos que ja contenen comes, separa cada un dels elements.*

Hi han assistit el secretari general, Pere Casals; la directora general, Anna Mas, i el subdirector, Pau Jové.

- *En les frases adversatives i concessives, quan ja hi ha comes, pot separar la subordinada de la principal.*

He intentat acabar l'informe; però, sense tenir totes les dades, m'ha estat impossible.

- *Separa enumeracions escrites en diferents paràgrafs (també es pot fer servir el punt).*

Al·legacions:
Primer. Que...;
Segon. Que...;

- *Separa frases estretament relacionades, sovint amb un matís d'oposició.*

A l'entrevista, hi va sortir el conseller; al reportatge, el director general.

- *S'usa davant de frases que són la conclusió o el resum d'allò que s'ha dit.*

La seva eloqüència, el seu tarannà i la seva motivació; tot feia presagiar que seria un acte memorable.

Els dos punts (:)

Pausa mitjana que denota una relació de proximitat entre els dos fragments que uneixen.

- *Introdueixen enumeracions.*

Hem demanat el material següent: folis, tònens, llapis, gomes i bolígrafs.

Signe de puntuació

Usos

Exemples

- *S'usen per aportar un exemple.*
- *S'anteposen a oracions que indiquen causa, conseqüència, resum, conclusió o explicació.*
- *Marquen l'inici d'una citació textual o d'una reproducció en estil directe.*

La línia recta és el parentiu en què es conserva el vincle de sang i que va de dalt a baix: avis, pares, fills...

El van nomenar secretari general: l'anterior va ser destituït.

El conseller va declarar: «Les penes s'han de complir.»

Els punts suspensius (...)

Indiquen una suspensió de l'oració o, entre claudàtors, l'omissió d'un fragment en una citació textual.

- *Assenyalen que ometem el text dins d'una citació. En aquest cas van entre claudàtors.*

El conferenciant va dir: «El nou Codi penal [...] afavorirà els menors que hagin comès delictes.»

- *Indiquen que l'enumeració queda oberta (si s'hi posa etc. no s'hi poden posar punts suspensius)*

El subaltern va emplenar les cèdules de notificació, de requeriment...

- *Marquen que la frase resta inacabada.*

Val més prevenir...

L'interrogant i l'admiració (? !)

Signes que assenyalen una entonació interrogativa o exclamativa.

- *L'interrogant marca preguntes directes i l'admiració marca sorpresa, exclamació...*
- *Si coincideixen amb un punt, s'elimina el punt.*

Segurament algú preguntarà: calia la modificació de la LAU?

Ja era hora que detinguessin l'estafador!

Signe de puntuació

Usos

Exemples

Els parèntesis ()

Com la coma i també els guions, delimiten un incís. L'incís marcat per un parèntesi sol estar més allunyat del sentit i de la sintaxi del context que no pas l'incís que delimiten les comes.

- *Delimiten incisos que afegixen més informació complementària (explicacions, aclariments, desplegament de sigles...) del context que no pas l'incís que delimiten les comes.*

La CE (Constitució espanyola) reconeix el dret a la propietat privada i a l'herència.

Els guions⁴ (— —)

Indiquen un incís i, per això, sovint són intercanviables amb la coma i, sobretot, amb els parèntesis.

- *Delimiten aclariments, observacions i dades. En aquest cas fan una funció semblant als parèntesis.*
- *S'ha de posar coma després del guió de tancament de l'incís si, traient l'incís, la coma hi hauria d'anar igualment.*
- *Quan l'incís coincideix amb el final de la frase no es posa guió de tancament.*

La major part d'aquests presos —aproximadament un 70 %— presenten trastorns psicològics. En aquell Congrés Jurídic Català —anomenat també *de la llibertat recobrada*—, poc temps abans de la Guerra Civil, els juristes volien... Segons les enquestes, la participació en les eleccions augmentarà —fa quatre anys va ser d'un 70 %.

El guionet (-)

S'usa per separar o unir mots, i també xifres.

- *Uneix dos termes per formar mots compostos.*
- *S'usa en algunes xifres escrites amb lletres.*
- *S'utilitza entre el verb i el pronom feble o entre dos pronoms febles.*

no-violència, para-sol, nord-americà.

vint-i-cinc, trenta-quatre, cinc-centes.
adreceu-vos, trobar-s'hi, mirar-se-la.

⁴ Són més llargs que el guionet; amb els programes de tractament de textos, s'escriuen prement a la vegada Alt + CTRL+ -.

| Signe de puntuació | Usos | Exemples |
|---|--|--|
| <p>Les cometes («»)</p> <p>Distingeixen un fragment de text respecte del text general (per exemple, marquen les citacions textuais).</p> | <ul style="list-style-type: none"> • <i>Marquen citacions i transcripcions literals.</i> • <i>Delimiten mots emprats en un sentit especial, barbarismes.</i> | <p>El perit va dir que el mecanisme ha de ser «d'acer». El perit va dir: «El mecanisme ha de ser d'acer».</p> <p>Els lladres tenen un sentit «peculiar» de la propietat.</p> |
| <p>Els claudàtors ([])</p> <p>S'usen per a afegits externs a un text original.</p> | <ul style="list-style-type: none"> • <i>Per delimitar fragments opcionals o que falten en un text i per facilitar-ne la comprensió.</i> • <i>En citacions textuais, i emmarcant punts suspensius, assenyalen informació omesa de l'original.</i> | <p>El tema de la conferència és la [in]comunicació familiar. «No tinc cap dubte que [la justícia] és imparcial.»</p> <p>«Són vigents [...] els preceptes de la Llei 3/2009, de 5 de març».</p> |
| <p>La barra inclinada (/)</p> <p>Indica que hi ha una oposició o alternança entre els elements que separa.</p> | <ul style="list-style-type: none"> • <i>Assenyala una relació estreta o una oposició entre dos mots o dues expressions.</i> • <i>Denota alternança entre termes (amb espai si hi ha més d'una paraula en un dels costats de la barra).</i> | <p>Exercici fiscal 08/09 El/La secretari/ària judicial querelles/demandes interposades.</p> <p>El possessiu <i>mon / el meu</i> correspon al masculí singular.</p> |

6.3 Marcadors textuais

Assenyalen els accidents de la prosa (l'estructura i les connexions entre frases) i són útils per ajudar el lector a comprendre el text.

6.3.1 Diferents tipus de marcadors textuais

6.3.1.1 Aporten estructura al text

Els marcadors que estructuraven el text n'afecten un fragment relativament extens (paràgraf, apartat, grup d'oracions...). Estableixen ordre i relacions significatives entre frases.

1. Introdueixen el tema del text: *l'objectiu principal de, ens proposem d'exposar, aquest escrit tracta de...*
2. Inicien un tema nou: *respecte a, pel que fa a, quant a, en relació amb...*
3. Marquen l'ordre: *en primer lloc, en segon lloc, en últim terme, per començar, per acabar...*
4. Distingeixen o contraposen dos elements: *d'una banda, d'altra banda, al contrari, en canvi...*
5. Continuen sobre el mateix punt: *a més a més, després, tot seguit, així doncs...*
6. Donen detalls: *per exemple, en particular, com a mostra, com és ara...*
7. Resumeixen: *en resum, breument, recapitulant, en conjunt...*
8. Acaben el text: *en conclusió, per concloure, per acabar, en definitiva...*

6.3.1.2 Aporten estructura a les idees

Els marcadors que serveixen per estructurar les idees afecten fragments més breus de text (oracions, frases...) i connecten les idees entre si a l'interior de l'oració. Són les conjuncions de la gramàtica tradicional i poden indicar causa, condició, finalitat...

1. Causa: *perquè, vist que, ja que, a causa de/que, com que, atès que...*
2. Condició: *a condició de/que, en cas de/que, amb que, només de/que...*
3. Finalitat: *perquè, per tal de, a fi de/que, amb l'objectiu de/que...*
4. Objecció: *encara que, mal que, malgrat que, per bé que, tot i que...*

Estil segmentat

El niño ante el divorcio és una obra de divulgació. Analitza i respon els dubtes que sorgeixen als infants en un procés de separació i divorci. Inclou experiències personals que les autores han recollit durant els anys d'exercici professional en l'àmbit clínic i jurídic. Escrita per doctores en psicologia.

El testimoni va ser citat en forma legal. No va assistir al judici. No va al·legar cap raó que en justificués la incompareixença. És procedent disposar-ne la detenció. Volem assegurar-ne la presència a la propera sessió del judici.

Estil cohesionat

El niño ante el divorcio és una obra de divulgació **que** analitza i respon els dubtes que sorgeixen als infants en un procés de separació i divorci. Inclou experiències personals que les autores, doctores en psicologia, han recollit durant els anys d'exercici professional en l'àmbit clínic i jurídic.

Tot i que el testimoni va ser citat en forma legal, no va assistir al judici ni va al·legar cap raó que en justificués la incompareixença. Per tant, és procedent disposar-ne la detenció per tal d'assegurar-ne la presència a la propera sessió del judici.

Estil segmentat

No s'han d'omplir exageradament les frases amb explicacions mitjançant guions, parèntesis, comes, etc. El lector o lectora acabaria perdent el fil del que se li vol comunicar.

L'enquesta és un instrument de recerca. Permet obtenir informació i conèixer dades sobre un tema, fenomen o aspecte social específic.

Estil cohesionat

No s'han d'omplir exageradament les frases amb explicacions mitjançant guions, parèntesis, comes, etc., **perquè** el lector o lectora acabaria perdent el fil del que se li vol comunicar.

L'enquesta és un instrument de recerca **que** permet obtenir informació i conèixer dades sobre un tema, fenomen o aspecte social específic.

6.4 Les paraules planeres i curtes

Original

Prèviament a matricular-vos, heu de parlar amb el tutor.
Inclouen una anàlisi aproximativa de...

Text millorat

Abans de matricular-vos, heu de parlar amb el tutor.
Inclouen una anàlisi aproximada de...

| En comptes de: | És millor: |
|-----------------------|-------------------|
| Àdhuc | Fins i tot |
| Car, puix | Ja que, perquè |
| Cloure | Tancar |
| Esdevenir | Convertir-se en |
| Quelcom | Alguna cosa |
| Realitzar | Fer |
| Aproximatiu | Aproximat |
| Concomitància | Semblança |
| Exemplificar | Posar un exemple |
| Fer evitació | Evitar |
| Finalitzar | Acabar |
| Profunditzar | Aprofundir |
| Vehiculitzar | Vehicular |

6.5 Les formes més populars

Original

L'hostal de Venècia en el qual vam hostatjar-nos era net i barat.

Text millorat

L'hostal de Venècia on vam hostatjar-nos era net i barat.

Original

Text millorat

El Roses es col·loca a només tres punts del líder, el Vic, al qual visitarà el proper diumenge.

A les 8:00 PM es donaran a conèixer els resultats dels sondeigs a peu d'urna.

El Roses es col·loca a només tres punts del líder, el Vic, abans de visitar-lo diumenge que ve.

A les vuit del vespre se sabran els resultats dels sondejos a peu d'urna.

Obstaculitzen la llegibilitat

7.1 Paraules repetides

| Original | Text millorat |
|--|--|
| En moltes parts del cos com són les mans, les orelles o els peus, s'hi representen tots els òrgans i parts del cos. Incidint sobre aquestes zones es poden crear arcs reflexos que actuïn directament sobre qualsevol òrgan del cos i que solucionin qualsevol anomalia que hi hagi. | A les mans, les orelles o els peus, s'hi representen tots els òrgans del cos. Incidint sobre aquestes zones es poden crear arcs reflexos que actuïn sobre qualsevol punt de l'organisme i que solucionin l'anomalia que hi hagi. |

7.2 Crosses

Algunes crosses o falques d'ús habitual:

A nivell de
 En base a
 En funció de
 L'acte de
 El fet que
 En qualsevol cas
 Vull dir que

7.3 Mots jòquer

El jòquer és la carta que encaixa en qualsevol joc.

És recomanable substituir els mots de significat massa general o inconcret (*fer, tenir, cosa...*) per altres de significat més precís o, si escau, eliminar-los.

| Original | Text millorat |
|---|---|
| Un tema pel qual estic interessada és el relacionat amb els efectes que provoca l'alcohol a nivell intel·lectual. | Estic interessada en els efectes que provoca l'alcohol al cervell. |
| Ofereixen beques per realitzar un programa de formació. | Ofereixen beques per seguir (estudiar, elaborar, organitzar...) un programa de formació. |
| L'entitat farà un llibre commemoratiu dels seus cent anys. | L'entitat editarà un llibre commemoratiu dels seus cent anys. |
| La problemàtica del racisme encapçala tots els diaris. | L'increment (la radicalització, l'expansió...) del racisme encapçala tots els diaris. |
| S'han plantejat problemes de tresoreria a l'empresa. | S'han plantejat dificultats (limitacions, mancances...) de tresoreria a l'empresa. |
| Han modificat les disposicions més problemàtiques de la llei. | Han modificat les disposicions més discutibles (controvertides, criticables...) de la llei. |

Noms que actuen sovint com a jòquer: *aspecte, cosa, element, fet, informació, problema, tema...*

Verbs: *dir, fer, posar, tenir...*

Adjectius: *bo, interessant, positiu...*

7.4 Verbs copulatius

| Original | Text millorat |
|---|---|
| El Govern és el director de la política monetària i l'inspector de les institucions financeres. | El Govern dirigeix la política monetària i inspecciona les institucions financeres. |
| El president de la Generalitat ha fet aquesta setmana una nova defensa de... | El president de la Generalitat ha defensat de nou aquesta setmana... |

Altres verbs febles, a vegades substituïbles, són: *fer, trobar, semblar, arribar a i haver-hi*.

7.5 Adverbis en *-ment*

Els adverbis de manera acabats en *-ment* són propis dels registres més formals. L'estil col·loquial prefereix adverbis més vius i breus. Si se n'abusa, carreguen la prosa i la tornen feixuga, perquè són mots llargs.

Heu aquí alguns equivalents breus d'adverbis acabats en *-ment*:

actualment, modernament, contemporàniament: *avui, ara, avui dia*.

antigament, anteriorment: *abans*.

completament, definitivament, totalment, plenament, íntegrament, absolutament: *del tot*.

provisionalment, momentàniament, eventualment: *de moment*.

7.6 Tecnicismes innecessaris

Com més especialitzat és el tema de què tractem, més important és la precisió. Tot i així, els termes tècnics, que sens dubte són exactes i útils en el llenguatge d'especialitat, no sempre són prou coneguts per les persones que han de llegir els textos generals o divulgatius.

Per evitar que el text sigui críptic, convé utilitzar els termes especialitzats amb moderació i definir-los breument amb paraules planeres quan sigui imprescindible fer-los servir.

És una substància endògena, és a dir, produïda pel mateix organisme com a resposta a...

Va patir apoplexia, és a dir, un atac de feridura.

Els acrònims i les sigles poden tenir el mateix efecte que els tecnicismes. Si no podem assegurar-ne la comprensió, cal definir-los o identificar-los al començament del text.

7.7 Arcaïsmes

Per afavorir una comunicació planera, directa i entenedora, eviteu l'ús de mots arcaïcs, propis del registre literari o volgudament culte.

| Original | Text millorat |
|---|--|
| Hi han assistit els alts càrrecs i llurs subordinats immediats. | Hi han assistit els alts càrrecs i els seus subordinats immediats. |
| Nogensmenys, la metodologia marca el ritme de treball a l'aula. | Tot i això, la metodologia marca el ritme de treball a l'aula. |

La llista següent recull els arcaïsmes que convé substituir per expressions més actuals.

| En lloc de: | És preferible: |
|--------------------|--|
| Adés | Fa un moment, d'aquí a un moment |
| Adesiara | De tant en tant |
| Àdhuc | Fins i tot |
| Aital | Tal |
| Ans | Abans, sinó que (s'empra, però, <i>ans al contrari</i>) |
| Antany | Antigament |
| Baldament | Encara que |
| Car | Perquè |
| Ço | Això |
| D'antuvi | D'entrada, en principi |
| De bell antuvi | D'entrada, en principi |
| Ensems | Alhora, juntament |
| Hom | Es (construcció impersonal amb el pronom <i>es</i>) |
| Llur/llurs | El seu, la seva, els seus, les seves |
| Mant -a | Nombrós -osa |
| Mes | Però |
| Nogensmenys | No obstant això, tanmateix |

| | |
|--------------------|--|
| En lloc de: | És preferible: |
| Onsevulla | A tot arreu, en qualsevol banda |
| Onsevolga | A tot arreu, en qualsevol banda |
| O sia | És a dir |
| Puix que | Atès que |
| Quelcom | Alguna cosa, res |
| Sens | Sense (s'empren, però, <i>sens dubte</i> , <i>sens falta</i> i <i>sens perjudici</i>) |
| Tostemps | Sempre |
| Tothora | Sempre |
| Ultra | A més de |

7.8 Calcs i estrangerismes

Cal evitar mots, expressions i estructures d'altres llengües que tenen una forma catalana equivalent.

| Original | Text millorat |
|---|--|
| La cohesió del grup minimitza el <i>bullying</i> i altres conflictes. | La cohesió del grup minimitza l'assetjament escolar i altres conflictes. |
| Les <i>fake news</i> són un problema greu de la societat actual. | Les notícies falses són un problema greu de la societat actual. |
| Un sistema de <i>screening</i> basat en la proteïna... | Un sistema de cribratge basat en la proteïna... |

Si es considera que el terme catalanitzat és poc conegut, el primer cop que apareix en el text es pot escriure seguit de la forma estrangera, en cursiva i entre parèntesis. Per exemple:

Sobreocupació (*overbooking*); sessió de treball (*workshop*).

Si el terme català es documenta amb més d'una forma, és aconsellable utilitzar sempre la mateixa, per coherència i a fi d'evitar confusions conceptuals.

| Original | Text millorat |
|--|--|
| El contracte regula el <i>leasing</i> de les fotocopiadores. | El contracte regula el lísing de les fotocopiadores. / El contracte regula l'arrendament financer de les fotocopiadores. |

Bibliografia bàsica

8.1 Fonts per a l'elaboració d'aquest manual

CASSANY, D. (1993). *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries.

Llengua i estil de la UOC

Criteris lingüístics del Departament de Justícia

8.2 Altra bibliografia de referència

COMISSIÓ EUROPEA. *Fight de Fog. How to write clearly*

GOVERN DELS EUA. *The Plain Language Action and Information Network*

LECTURA

FÀCIL

Què és la Lectura Fàcil?

Són llibres, documents administratius i legals, textos informatius, pàgines web... que s'han escrit i editat de manera que la informació arribi a tothom, i en especial a les persones amb dificultats lectores transitòries (immigració, incorporació tardana a la lectura, escolarització deficient...) o permanents (trastorns de l'aprenentatge, diversitat funcional, senilitat...).

La Lectura Fàcil vol reduir la complexitat cognitiva dels textos, limitar-ne l'abstracció.

Vídeo: [Associació LF: informació accessible](#)

9.1 Per què és necessària?

- Perquè l'accés a la lectura i a la informació és un dret i una necessitat social.
- Perquè llegir és un plaer que permet compartir idees, pensaments i experiències.
- Perquè molts textos tenen un excés de tecnicismes, una sintaxi complexa i una presentació poc clara.
- Perquè més del 30% de la població té dificultats lectores.

El dret a accedir a una informació en format Lectura Fàcil està reconegut per la Llei d'accessibilitat aprovada pel Parlament de Catalunya el 2014.

9.2 Història de la Lectura Fàcil (LF)

La Lectura Fàcil és un moviment social que va sorgir a Suècia per garantir el dret de totes les persones d'accedir en igualtat democràtica a la cultura, la informació i la participació social.

1968: es publica a Suècia el primer llibre en Lectura Fàcil.

1997: es consolida el primer centre de Lectura Fàcil. El seu director, Bror TronBracke, redacta les *Directrius per a materials de Lectura Fàcil*, publicades per l'IFLA (Federació Internacional d'Associacions i Institucions Bibliotecàries). L'experiència s'estén a Noruega i Finlàndia.

2004: fruit de l'experiència escandinava sorgeix la Internacional [Easy to Read Network](#) (Xarxa Internacional de Lectura Fàcil), avui en dia amb més de 60 organitzacions i particulars associats de 30 països del món.

1988: es crea l'organització [Inclusion Europe](#), associació europea de persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies.

1998: la Unió Europea publica [*El camino más fácil*](#), unes directrius incorporades al Pla d'acció sobre discapacitat 2006-2015 del Consell d'Europa.

2003: la Lectura Fàcil arriba a Espanya per mitjà de l'[Associació Lectura Fàcil de Catalunya](#), entitat que creen un grup de bibliotecàries. Des de llavors, sorgeixen diverses organitzacions i iniciatives en pro de la Lectura Fàcil per tot Espanya. Fruit del treball conjunt entre [Clarity](#) i l'[Instituto Lectura Fàcil](#), es publica la guia breu [Lenguaje claro. Comprender y hacernos entender](#) i, a més, l'any 2018, AENOR treu la primera norma mundial sobre Lectura Fàcil: la [UNE 153101:2018 EX](#).

Com és un text en LF?

10.1 Vídeo descriptiu

Característiques LF

10.2 Exemples de text en LF

| Original | Lectura Fàcil | Modificacions |
|--|--|---|
| <p>Article 5</p> <p>Ningú no serà sotmès a tortures ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants.</p> | <p>Ningú no pot maltractar o torturar una altra persona.</p> | <ul style="list-style-type: none"> • Les frases tenen una mitjana d'unes 10 paraules, preferiblement. • Les frases curtes es col·loquen en una sola línia. Les frases llargues se segmenten respectant-ne les unitats sintagmàtiques. • S'eviten les paraules difícils, però s'usa un llenguatge adult i estàndard. |
| <p>Article 7</p> <p>Tots són iguals davant la llei i tenen dret, sense cap distinció, a igual protecció per la llei. Tots tenen dret a igual protecció contra qualsevol discriminació que violi aquesta Declaració i contra qualsevol incitació a una tal discriminació.</p> | <p>Les lleis han de protegir i ajudar a tothom de la mateixa manera.</p> | <ul style="list-style-type: none"> • Les frases tenen una mitjana d'unes 10 paraules, preferiblement. • Les frases curtes es col·loquen en una sola línia. Les frases llargues se segmenten respectant-ne les unitats sintagmàtiques. • S'eviten els substantius postverbals (incitació, discriminació, distinció, protecció...) i es prefereixen els verbs. • Tothom (genèric inclusiu d'homes i dones) • S'eviten les paraules difícils, però s'usa un llenguatge adult i estàndard. |
| <p>El Pla d'actuació municipal (PAM) 2018-2021 inclou com a missió de la Regidoria de Drets Civils</p> | <p>Quins objectius té el Pla d'actuació municipal 2018-2021?</p> | <ul style="list-style-type: none"> • Les frases tenen una mitjana d'unes 10 paraules, preferiblement. |

Original

definir, impulsar i gestionar les polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona en matèria de promoció, defensa i garantia dels drets de ciutadania, des de les competències pròpies del govern local i en coordinació amb les diverses àrees, instituts i empreses municipals per tal que la ciutadania conegui els seus drets i les seves responsabilitats i els pugui exercir amb llibertat i eficàcia.

L'Oficina d'Informació, integrada en el Consorci de Turisme i que presta un servei d'assessorament sobre les infraestructures més adients de manera gratuïta, ofereix informació diversa sobre possibles proveïdors i finançament de les obres.

Promoure una criança dels infants amb valors optimitza el seu desenvolupament perquè aquests són la base amb la qual construïm la nostra personalitat i la nostra manera de viure. Per definir els valors fem ús de criteris sempre relatius a les nostres creences, a la cultura, a l'economia i a la política. Així doncs, segons el moment social i on vivim, donem força a uns i en deixem de banda uns altres. Els valors estan en constant moviment i es van transmetent al llarg de les generacions. Entre tots acordem el que considerem bones conductes i decidim quines són desitjables i quines pactem com

Lectura Fàcil

Definir, impulsar i gestionar les polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona en matèria de promoció, defensa i garantia dels drets de ciutadania.

Qui el desenvolupa?

La Regidoria de Drets Civils, amb les competències pròpies del govern local i en coordinació amb les diverses àrees, instituts i empreses municipals.

Per què s'ha fet aquest Pla?

Perquè la ciutadania conegui els seus drets i les seves responsabilitats i els pugui exercir amb llibertat i eficàcia.

L'Oficina d'Informació forma part del Consorci de Turisme.

L'Oficina assessora gratuïtament sobre les infraestructures més adients.

A més, dona també informació sobre possibles proveïdors i ajuts per finançar les obres.

Educar els infants amb valors els fa créixer, perquè les persones construïm la nostra personalitat i la nostra manera de viure sobre la base dels valors.

Els valors depenen de les nostres creences, de la nostra cultura, de l'economia i la política de la societat que ens envolta. Així, segons el temps i el lloc on vivim, donem importància a uns valors i en deixem de banda uns altres.

Els valors es transmeten de generació en generació, però canvien amb el pas del temps.

Modificacions

- Les frases curtes es col·loquen en una sola línia. Les frases llargues se segmenten respectant-ne les unitats sintagmàtiques.
- Usem vinyetes i enumeracions per estructurar la informació.
- Les preguntes orienten sobre el contingut del paràgraf que segueix.

- Cada idea té el seu paràgraf.
- Les frases tenen una mitjana d'unes 10 paraules, preferiblement.
- Les frases curtes es col·loquen en una sola línia. Les frases llargues se segmenten respectant-ne les unitats sintagmàtiques.

- Cada idea té el seu paràgraf.
- Les frases tenen una mitjana d'unes 10 paraules, preferiblement.
- Les frases curtes es col·loquen en una sola línia. Les frases llargues se segmenten respectant-ne les unitats sintagmàtiques.
- S'eviten les paraules difícils, però s'usa un llenguatge adult i estàndard: *optimitza el seu desenvolupament* → *els fa créixer*.
- Es prefereix l'ordre lògic de la frase (subjecte-verb-complements) i s'evita l'èmfasi prescindible: *Són aquests entorns propers els que els*

Original

a no admeses. D'aquesta manera és com les societats establim unes normes i definim quins són els comportaments que considerem ètics. Per a la majoria dels infants, el primer i principal context de desenvolupament i creixement és la família. És dins d'aquesta primera unitat de convivència on l'ésser humà té les primeres experiències vitals que més tard ampliarà amb l'entrada a l'escola bressol o a l'escola. Són aquests entorns propers els que els ofereixen una manera d'entendre's a si mateixos i al món.

Lectura Fàcil

Cada cultura acorda quines conductes són bones i quines conductes no s'han d'admetre. Les normes morals de la societat determinen els comportaments que es consideren ètics a cada moment històric.

La majoria dels infants es fan grans en el si d'una família. En aquesta unitat de convivència, l'ésser humà hi té les primeres experiències vitals, que s'amplien després a l'escola bressol o a l'escola. Els infants aprenen a entendre's a si mateixos i a entendre el món en aquests entorns propers.

Modificacions

ofereixen una manera d'entendre's a si mateixos i al món. → Els infants aprenen a entendre's a si mateixos i a entendre el món en aquests entorns propers.

- S'usen marcadors textuais que indiquen la progressió lògica del significat del text.
- Es prefereix l'ús de verbs plens a les construccions amb verbs copulatius i noms que indiquen acció: *La família és el context de desenvolupament i creixement dels infants → Els infants es fan grans en el si de la família.*
- S'eviten circumloquis i construccions artificioses: *Per definir els valors fem ús de criteris sempre relatius a les nostres creences → Els valors depenen de les nostres creences; els valors estan en constant moviment → canvien.*

11.1 Redacció de textos en LF

Apliqueu als vostres textos els criteris que s'exposen als capítols sobre el LLENGUATGE PLANER (Consells per a la redacció, Fomenten la llegibilitat i Obstaculitzen la llegibilitat).

Tingueu especialment en compte les indicacions següents:

Vocabulari

- Useu paraules pròpies del llenguatge quotidià parlat.
- Tot i evitar les paraules difícils, feu servir un llenguatge adult i estàndard. Recordeu que el públic destinatari de la Lectura Fàcil sol ser adult.
- Utilitzeu paraules amb significat precís i eviteu paraules genèriques, buides de significat.
- Sigueu sistemàtics en l'ús de les paraules: no canvieu de sinònim per referir-vos al mateix concepte. Entre dos sinònims, trieu el d'ús més freqüent.
- Feu servir els verbs per expressar accions i eviteu els verbs nominalitzats.

Gramàtica

- Escriviu frases curtes amb una sola idea principal en cada oració.
- Dosifiqueu l'ús de frases subordinades.
- Manteniu l'ordre convencional de la frase (subjecte + verb + predicat).
- Sempre que sigui possible, utilitzeu la veu activa en lloc de la passiva.
- Reserveu la negació per a frases amb valor realment negatiu i, a més, eviteu les dobles negacions. És a dir: tot i que les frases de les dues columnes següents són correctes d'acord amb la normativa, en LF preferirem les solucions de la segona columna.

Amb doble negació

Ningú no ho va veure.

Enlloc no hi ha dos amants com nosaltres.

Cap col·lega no es pot fer càrrec del que he patit.

Res no és definitiu.

Sense doble negació

Ningú ho va veure.

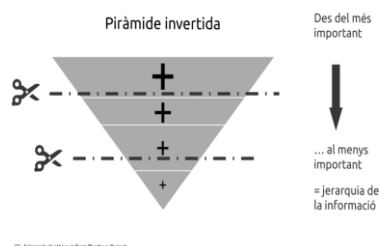
Enlloc hi ha dos amants com nosaltres.

Cap col·lega es pot fer càrrec del que he patit.

Res és definitiu.

En textos informatius⁵ o argumentatius⁶:

- La informació important encapçala el paràgraf (*piràmide invertida*)⁷.



⁵ Els textos informatius o expositius serveixen fonamentalment per donar informació de manera objectiva i ordenada sobre idees, teories, projectes, plans, etc., a un lector o lectora interessat en un tema determinat.

La majoria de textos que publica l'Administració són d'aquest tipus.

En la comprensió d'aquesta mena de textos hi intervenen l'organització de la informació i la forma d'exposar-la i, lògicament, els coneixements previs sobre el tema exposat que tingui el lector/a.

L'estructura habitual d'un text expositiu (explicatiu o informatiu) comprèn tres parts:

- **Presentació o introducció:** es presenta el tema, la seva importància, els objectius, les fonts documentals, etc. La introducció sol constituir el primer paràgraf (o capítol, segons com sigui de llarg) del text.
- **Desenvolupament:** s'exposa la informació del tema de manera clara i ordenada. Les relacions lògiques dels continguts són fonamentals en aquests tipus d'escrits. Hi pot haver exemples, comparacions, anècdotes...
- **Conclusió:** resum de les idees principals que s'han exposat. Hi apareixen fórmules típiques de síntesi.

Altres recursos estructurals que poden tenir els textos expositius són: el títol (referència breu al tema), citacions de fonts de documentació, altres suports informatius (il·lustracions, esquemes, gràfics...).

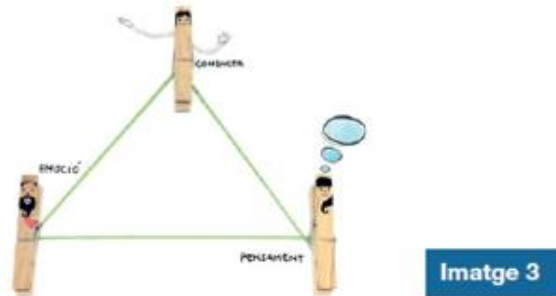
⁶ Un text argumentatiu pretén convèncer i modificar el punt de vista del destinatari sobre un tema polèmic o controvertit. *Argumentar* vol dir:

1. Anar més enllà de la simple opinió.
2. Raonar les idees proposades.
3. Contrarestar les idees contràries.
4. Fer creïbles els propis valors i les pròpies idees.
5. Arribar a conclusions convincents.
6. Persuadir (convèncer).

A la col·lecció Lectura Fàcil del Departament hi podem trobar un títol que respon a aquesta tipologia textual, tot i que també té molt de text expositiu: [La transmissió dels valors en la primera infància](#)

⁷ La piràmide invertida ha creat ja un hàbit de lectura i ha triomfat perquè permet al lector o lectora assabentar-se succintament de què ha passat des de l'inici.

Les persones fem segons sentim iensem



El primer que es veu d'una persona són els seus actes, com es comporta. Però els actes tenen a veure sempre amb el que sentim i amb el queensem.

Conducta, emoció i pensament s'alimenten mútuament i poden ser tres portes d'entrada cap al propi benestar i el de les persones que ens envolten.

Així doncs, si canvio el que penso potser canvio el que sento i puc començar a fer coses diferents i a estar més satisfet o satisfeta amb la meua vida de cada dia.

I la fórmula també pot funcionar a l'inrevés: si canvio el que faig, potser em sentiré diferent, canviaré creences i seré més feliç.

I si aprenc a gestionar d'altra manera les meues emocions, reaccionaré també d'una altra manera i això pot afectar els meus pensaments, la idea que tinc de la meua vida i de les meues relacions.

Ús de títols per enunciar el tema.

La imatge facilita la comprensió del text.

El més important és al començament, al paràgraf inicial, i un títol ja ens ha avançat la idea que es desenvolupa tot seguit (*piràmide invertida*).

- Organitzeu el text en paràgrafs i en capítols relativament curts, per permetre pauses freqüents.
- Feu ús de vinyetes i enumeracions per estructurar la informació.

LA COOPERACIÓ

QUÈ ÉS?

Entenem la cooperació com el treball en equip, la coordinació amb els altres per fer alguna activitat junts. Els membres del grup uneixen les seves individualitats i comparteixen capacitats, desitjos i necessitats per aconseguir un objectiu comú.



PER TRANSMETRE AQUEST VALOR HEM DE PROMOURE EN L'INFANT:

- Que es valori a si mateix i als altres.
- Que senti que pertany al grup, a la família.
- Que sapiga escoltar.
- Que reconegui les seves idees i les dels altres, que poden ser diferents.
- Que tingui la capacitat d'arribar a acords.

ES POT RELACIONAR AMB ALTRES VALORS COM:

La flexibilitat, la tolerància, la col·laboració, la participació, el compromís, el diàleg.

LA DESENVOLUPO QUAN TU:

- I tots els membres de la família tenim cura de la llar, dels espais on vivim, i m'impliques per què és important fer-ho entre tots.
- Comparteixes amb mi diferents activitats del dia a dia: jugar, recollir joguines, parar taula, etc.
- Comptes amb mi a l'hora de decidir què farem durant el temps lliure.
- Em mostres que tots ens necessitem els uns als altres per aconseguir les nostres fites.



PERQUÈ AIXÍ JO:

- Prenc consciència que el treball conjunt em permet obtenir un resultat que jo sol no hauria aconseguit.
- Sento que si treballem en equip i compartim desitjos i necessitats, ens ho passem bé.
- Aprinc a escoltar, valorar i respectar les idees dels altres.
- Em sento escoltat, reconegut i participo del grup.



Per facilitar la comprensió del text:

- **Títols i subtítols que enuncien el que ens trobarem tot seguit, sovint en forma de pregunta/resposta**
- **Listes i enumeracions**
- **Imatges explicatives**

- Escriviu els números preferiblement en xifres i no en lletres. Eviteu els números romans.
- Eviteu l'ús d'abreviatures. Si cal usar alguna sigla, penseu a desenvolupar-la la primera vegada que apareix en el text.

En textos narratius⁸:

- Escriure per a la comprensió fàcil **no vol dir escriure textos telegràfics**. Tenir una bona història per explicar i aconseguir un text fluid és essencial per mantenir l'interès del lector/a.
- Construïu una història concreta i lògica amb una sola línia argumental.
- Escriviu frases curtes amb una sola idea principal en cada oració.
- Desenvolpeu l'acció de manera directa i simple, seguint una seqüència lògica.
- Descriviu els fets en ordre cronològic, és a dir, sense salts en el temps, que passin del present al passat i viceversa.
- Eviteu el·lipsis i sobreentesos: no s'ha de donar per suposat que el lector/a té coneixement del context (llocs, països, dates...) o dels referents culturals necessaris per comprendre una història. Presenteu els antecedents, exposeu el context.
- Eviteu les introduccions massa llargues.
- Eviteu la implicació de molts personatges en cada acció.
- No feu servir el llenguatge simbòlic (metàfores).
- Eviteu els adverbis acabats en *-ment*.

11.2 Maquetació

- Utilitzeu paràgrafs curts separats per una línia en blanc.
- Feu servir un interlineat generós (1,5 o 2).
- No justifiqueu el text. El text ha d'anar alineat al marge esquerre, inclosa la primera línia del paràgraf, i sense justificar al marge dret.
- Organitzeu el text en columnes clarament diferenciades.
- Inserir dibuixos i il·lustracions que donen suport al sentit del text.
- No escrigueu més de 60 caràcters per línia en paper DIN A5, amb espais inclosos.
Per mesurar amb facilitat els espais, us proposem que useu inicialment la tipografia Courier New, atès que tots els signes hi ocupen el mateix espai (font monoespaiada).
Compteu 60 caràcters —inclosos els espais— a la primera línia i ja sabreu la llargada màxima que han de tenir les línies del vostre text.

⁸ El text narratiu és un relat en prosa d'uns fets que esdevenen a uns personatges en un temps i un espai determinat. Són textos narratius les notícies i les cròniques, els contes, les faules, les llegendes, les novel·les, les rondalles, les anècdotes, els acudits, etc.

És improbable que en l'àmbit administratiu hàgim de publicar textos narratius. Per això hi fem referència només de passada.

- Les frases curtes es col·loquen en una sola línia. Les frases llargues se segmenten respectant-ne les unitats sintagmàtiques.

Eviteu, per tant, deixar partícules que penguin al final de la línia, com ara articles, pronoms, preposicions i conjuncions.

Marges amples, interlineat generós, paràgrafs separats per una línia en blanc i no més de 60 caràcters per línia

Text en bandera (sense justificar)

Les línies respecten les unitats sintàctiques

2. El samurái

Hace mucho tiempo vivía en Japón un joven ciego.

Se llamaba Hoichi.

Era músico y poeta.

Tocaba el laúd,

que es una especie de guitarra pequeña,

y contaba historias.

Hoichi solía contar la historia de los Heike.

Todo el mundo lloraba al escuchar

la terrible batalla.

Era una historia muy triste.

Dret a la informació

Totes les persones tenen dret a rebre informació veraç i entenedora sobre els serveis i les prestacions socials disponibles, els criteris d'accés, els drets i els deures de les persones usuàries i sobre com presentar queixes i reclamacions.

Han de rebre informació sobre qualsevol intervenció que els afecti, per tal que puguin consentir-hi lliurement. També tenen dret a accedir als seus expedients.

Poden presentar queixes i reclamacions i han de rebre'n una resposta dins el període legalment establert.

La informació ha de ser entenedora per a tothom.



8 Llibre de serveis socials

Serveis socials especialitzats

Donen resposta a situacions i necessitats que requereixen tecnologies o recursos molt específics.

Un equip de professionals diagnostica i valora cada cas.

Els serveis socials especialitzats s'organitzen en municipis de més de 50.000 habitants i en comarques.



Llibre de serveis socials

Il·lustracions de suport



4 Llibre de serveis socials

Per què una llei de serveis socials?

- Per regular i ordenar el Sistema de serveis socials
- Per garantir que totes les persones que hi tenen dret puguin accedir als serveis socials
- Per aconseguir que aquests serveis es prestin amb uns estàndards de qualitat òptims

Què és el Sistema públic de serveis socials?

El Sistema públic de serveis socials és el conjunt d'ajudes, equipaments, projectes, programes i prestacions destinats a assegurar el dret de les persones a viure dignament.

Està integrat pels serveis socials de titularitat pública i els de titularitat privada reconeguts i concertats per l'Administració.

S'organitza en xarxa per facilitar la coordinació i col·laboració entre els centres i els professionals que hi intervenen. És la Xarxa de serveis socials d'atenció pública.

Quina és la finalitat dels serveis socials?

- Assegurar el dret a les persones a viure dignament durant totes les etapes de la vida
- Cobrir les necessitats personals bàsiques i socials
- Promoure l'autonomia personal
- Prevenir les situacions de risc



Llibre de serveis socials 5

Vinyetes i enumeracions



¿Cómo es la violencia de género?

Hay muchos tipos de violencia de género.

Aquí te los explicamos:

1 Violencia física

Es cuando el hombre daña el cuerpo de la mujer con golpes, empujones, quemaduras, o tirones de pelo.



2 Violencia psicológica

Es cuando el hombre hace sentir mal a la mujer. La insulta y se ríe de ella. Le dice que no vale para nada. Le dice qué ropa tiene que ponerse. Le mira el móvil sin su permiso.



3 Violencia sexual

Es cuando el hombre obliga a la mujer a tener relaciones sexuales. Cuando la obliga a desnudarse. O le toca el cuerpo sin su permiso.



3



Explicació de les paraules difícils

1

DON QUIJOTE DE LA MANCHA

En un pueblo de la Mancha, de cuyo nombre no quiero acordarme, vivió no hace mucho tiempo un hidalgo.

Nuestro hidalgo se llamaba Alonso Quijano. Tenía muchos años y era muy delgado. Don Alonso poseía un caballo flaco, unas tierras y una casa muy grande. El hidalgo vivía con su joven sobrina y una criada.

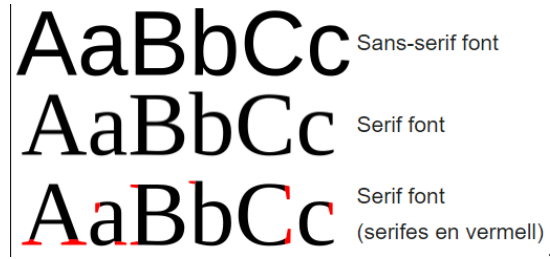
Un hidalgo era una persona que había heredado tierras y vivía sin tener que trabajar. Era un noble.



3

11.3 Tipografia

- Utilitzeu 2 famílies de fonts com a màxim en un mateix document (barrejar gaires fonts o tipografies dificulta la lectura) i sempre **tipus de pal sec** (és a dir: sense *serifs* o gràcies).



Per exemple aquestes tipografies de pal sec que hi ha al Microsoft Office, entre moltes altres:

Arial

Lucida Console

Calibri

Lucida Sans

Tahoma

Gill Sans MT

Trebuchet MS

Candara

Verdana

Corbel

- Cos tipogràfic: >12 punts.
- Èmfasi en negreta (evitem, doncs, la cursiva).
- Assegureu-vos que hi ha prou contrast cromàtic entre fons i lletres per facilitar la lectura del text.

Colors poc contrastats

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna.

Colors prou contrastats

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna.

11.4 Logotips que identifiquen les publicacions en Lectura Fàcil



Logotip europeu Easy-to-read



Logotip de la marca de Lectura Fàcil

Bibliografia

12.1 Fonts per a la redacció d'aquest manual

Información para todos. Pautas europeas de Lectura Fácil

Directrices de Lectura Fácil de la IFLA

El camí més fàcil

Lectura Fácil: métodos de redacción y evaluación

12.2 Entitat de referència

Associació Lectura Fácil